

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Музичне мислення у культурі сучасності

Освітній ступінь	Магістр	Курс	2
		Семестр	3, 4
Спеціальність	034 Культурологія	034 Культурологія	
Освітньо-наукова програма	Музична культурологія	Музичне мистецтво	
Статус	Вибіркова	ECTS	7
		Годин	210
		Лекції	32
		Семінари	32
		Самостійна робота	146
Семестровий контроль	Залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Вишинський Віталій Володимирович, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=c5rYMt0AAAAJ&hl=uk&authuser=1
e-mail	nmauvysh@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є музичне мислення західноєвропейських композиторів ХХ століття, тоді як об'єктом вивчення є музична культура ХХ-ХХІ століття у її динамічному розвитку, взаємозв'язку фактів творчості, мистецьких явищ тощо. Метою навчальної дисципліни є вивчення та засвоєння студентами відомостей про композиційні принципи та техніки в музиці ХХ-ХХІ століть як відображення музичного мислення композиторів цього періоду, а також основних творчих та технологічних тенденцій новітньої світової музичної культури. Завданнями вивчення дисципліни є: огляд основних етапів розвитку музичної культури ХХ-ХХІ століть; ознайомлення з філософсько-естетичними аспектами музичного мистецтва ХХ-ХХІ століть; простеження еволюції концепції музики та її виразових засобів; практичного вивчення технік композиції музики ХХ-ХХІ століття; ознайомлення з творчими постатями музики ХХ століття та особливостями їхнього музичного мислення.

У процесі проходження матеріалу навчальної дисципліни студенти мають розвинути наступні здатності:

- ідентифікування, прогнозування та експертно оцінювання суспільно-культурних явищ сучасної культурної практики, у тому числі музичних та до здійснювання їхнього критичного аналізу із застосуванням сучасних методів культурологічного пізнання.
- верифікування та критичного оцінювання достовірності, цінності та повноти інформації у процесі науково-дослідної та практичної діяльності.
- виявлення та усвідомлювання сучасних культурно-мистецьких процесів, до створення концептуального підґрунтя для їх всебічного розуміння та прогностичного моделювання.
- опанування інструментів критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- самонавчання та підвищення кваліфікації
- визначення дієвості сучасних теоретичних підходів до інтерпретації феноменів культури та культурних процесів та кваліфікованої наукової аргументації власних культурологічних розробок щодо них.

Навчальний матеріал включає теоретичну складову, семінарські, самостійні форми роботи із практичним спрямуванням. На семінарських заняттях рекомендовані такі форми роботи: слухання музики з подальшою дискусією, аналізом твору або окремих засобів виразності, визначення особливостей музичного втілення культурних засад епохи. Курс включає в себе спеціальну новітню музикознавчу та загальнонаукову термінологію, яка стосується культурних явищ сьогодення. Використовується також дистанційна форма навчання.

Необхідне технічне забезпечення: фортепіано, комп'ютер, Інтернет, аудіопрогравач. Методичним забезпеченням курсу є: робоча програма, підручники, посібники, монографії, матеріали інтернет-ресурсів, відео, аудіо записи музичних творів.

Для більш ефективного засвоєння теоретичного та музичного матеріалу, для поліпшення комунікації між викладачем та студентом (у тому числі онлайн-комунікації), створення кращих умов для підготовки студентом семінарських завдань застосовувалися окремі засоби інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), зокрема створення на базі системи MOODLE тем лекційних та завдань семінарських занять, електронна пошта, ресурси Google Meet та ZOOM.

Перелік тем

Змістовий модуль. Техніки музичної композиції XX століття як віддзеркалення музичного мислення композиторів

Тема 1. Музичне мислення, музична мова, музичний смисл: між метафорою та поняттям.

Семінар. Музика у культурі сьогодення: концепт «сучасність». Періодизація XX століття

Тема 2. Криза класико-романтичної системи музичного мислення: межа XIX – початок XX століття: зміна парадигми музичного мислення

Семінар. Розширено-тональне і модальне мислення в музиці першої половини XX століття

Тема 3. Історія атональності: постаті, культурний контекст

Тема 4. Мислення дванадцятьма тонами: додекафонія

Семінар. Основи дванадцятитонової композиції

Тема 5. Серіалізм і культурна ситуація другої половини XX століття

Тема 6. Алеаторика: сутність, види, постаті

Семінар. Мінімалізм у музиці: підходи, поняття напрому

Тема 7. Музичне мислення Стіва Райха і Філіппа Гласа

Тема 8. Музичне мислення Террі Райлі. Композиційні стратегії in C.

Тема 9. Культура європейського мінімалізму: мислення Сімеонатен Хольта

Семінар. Полістилістика як світоглядна позиція. Полістилістичне мислення Альфреда Шнітке

Змістовий модуль. Оригінальні техніки як прояв оригінальності мислення

Тема 10. Постмодерністичні шукання Лучано Беріо: колажна техніка в Синфонії 1960 року

Тема 11. Філософія Дзен і музичне мислення Джона Кейджа

Семінар. Американська музична культура 1980-2000 рр.: музичне мислення Джона Адамса

Тема 12. Макрокосм музики Джорджа Крама

Семінар. Нові творчі об'єднання — Bang on a Can

Тема 13. Рухлива статика музики Дьорда Лігеті

Семінар. Музика, математика, архітектура: мислення Яніса Ксенакіса

Тема 14. Час у музичному мисленні К. Штокхауза

Семинар. Тембр у музичному мисленні композиторів ХХ століття: сонористика
Тема 15. Концепція нової простоти: музичне мислення АрвоПярта
Семинар. Концепція нової складності: мислення Б. Ферніхою
Тема 16. Політика і музика: музичний бунт Луї Андрісена
Семинар. Музичне мислення в електроакустичній музичній практиці.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, дискусія, есеї, з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE (адреса: <https://vny.co.ua>), групу «Дистанційне навчання»: <https://knmau.com.ua/virtualnij-tur/>.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Відвідування лекцій	10
3.	Підсумкова контрольна робота (есеї, тест)	20
4.	Залік	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійських онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта.

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, майстер-класів, творчих зустрічей, гостьових лекційтощо.